

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ІМЕНІ МАТРИЧНОГО АКСІОКОНЦЕПТУ TRUTH

Стефанова Наталія Олександрівна

кандидат філологічних наук, доцент,

докторант кафедри загального мовознавства і германістики

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

вул. Тургенєвська, 8/14, Київ, Україна

У статті побудовано семантичну структуру імені матричного аксіоконцепту TRUTH із залученням його генетичних дериватів і найближчих синонімічних континуантів, представлених у сучасних лексикографічних джерелах англійської мови: тлумачних, перекладних і термінологічних. Проаналізовано схеми розвитку сучасних значень лексеми truth: від ядерних першозначень, сформованих у реконструйованих її індоєвропейських і прагерманських етимонах і трансформованих у різних ЛСВ і семах: диференційних, інтегральних, а також потенційних, починаючи з давньоанглійського і середньоанглійського періодів, коли поступово набували менталізації уявлення британців – носіїв англійської мови про це поняття. Установлено 6 інтегральних сем, виділених у значеннях і ЛСВ лексеми truth в англійській мові: 1) наявність факту як чогось достовірного/правдивого, 2) визнання факту як істини/правди, авторитетна думка, 3) справедливість, 4) віра в істину, 5) сумніви в істинності інформації, 6) Бог. Зроблено висновок про те, що на базі першозначень лексеми truth, її дериватів і синонімів, а також сучасних інтегральних сем сформувалися концептоутворювальні ознаки, завдяки яким вона набула статусу імені ціннісного концепту матричного формату, сучасна семантична структура якого зберегла зв'язки з його етнічними константами як світоглядними установками системи цінностей британців (загальнокультурних, духовних, соціальних, релігійних, політичних, юридичних).

Ключові слова: лексема truth, семантична структура, ЛСВ, інтегральні семи, матричний аксіоконцепт.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Світ уявляється людині крізь призму його культури, зокрема, через семантику слова. На жаль, на відміну від різноманіття фонетичних законів у XIX ст. і протягом усього XX ст. (і якщо говорити про останнє, то в цей час їх активно продовжили розробляти представники Празького структуралізму), семантичні закони, які викликали скептицизм в індоєвропейстиці, стали наріжним каменем і в лінгвосеміотиці, і в сучасній когнітивній семантиці уже в XXI ст. І тільки з плином часу лінгвісти усвідомили, що слово – це не лише фонеморфологічний комплекс, а взаємозумовлена єдність форми і змісту, яка теж ґрунтується на власних семантичних законах.

Передовсім у структурній лінгвістиці під **семантичним законом** розуміли закономірність, яка простежується у *семантичних переходах* значень слів (Ю. Д. Апресян) – ключового і донині дискусійного питання теорії багатозначності, або полісемії. При цьому виявлення змін (семантичних переходів), що відбулися в семантиці слова, слід починати не від сучасного семантичного стану, а з історії походження слова (власне там уже розпочинаються витoki полісемії і розвиток семантичної структури слова).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Спостереження за дією семантичних законів в індоєвропейській (прото-, і пра-) мові підтверджу-

ють припущення етимологів й істориків мови (та й представників інших сфер знання, що досліджують питання лінгвоантропогенезу [4]) в тому, що слово – це семіотичний знак, символ, семіотична формула, містична криптограма, когнітивно-семантична матриця того чи іншого міфологічного образу (М. М. Болдирев, М. М. Маковський, В. М. Топоров та ін.).

Повертаючись до питання семантичних переходів, звісно, що воно не обмежується лише генетичним параметром, адже цілком логічно постає необхідність виявлення семантичних змін у часі (у процесі дивергенції) й просторі (й унаслідок конвергенції) у тих лексичних елементів, які визнані спорідненими (як генетично, так і контактно) всередині конкретної мовної сім'ї, тобто етносеміометрії їх лінгвокультурологічної релевантності [2, 4]. Як припускає Є. Ф. Серебренникова, головна проблема полягає в тому, щоб з'ясувати, наскільки і як саме (під впливом яких факторів) давні, колись споріднені слова, почали розвивати і виражати в їх семантичній структурі нові значення, нові культури смисли, породжувані в національних уже сучасних лінгвосоціумах, відображаючи тим самим не лише культуру кожного народу, а й особливості їх ціннісних картин світу / аксіоконцептосфер.

Мета статті – змоделювати семантичну структуру імені матричного аксіоконцепту TRUTH і простежити його зв'язки з ядерними першозна-

ченнями та їхніми давніми семантичними континуантами. **Завдання** передбачають таке: 1) аналіз лексикографічних джерел (тлумачних, перекладних і термінологічних) з метою моделювання синхронної семантичної структури лексеми *truth*, 2) виявлення на базі лексичних значень і лексико-семантичних варіантів інтегральних сем даної лексеми, 3) аналіз схем семантичного розвитку першозначень лексеми *truth* в інтегральних семах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Семантичний розвиток лексеми *truth* позначений значними зсувами значень на осі «індоєвропейська прамова – прагерманська мова – давньоанглійська мова – середньоанглійська мова – сучасна англійська мова», де переходи відповідних семантичних континуантів спостерігаються у трьох напрямках: 1) **абстракції** – для позначення філософської істини; 2) **конкретизації-специфікації** – для вживання лише в релігійній або морально-етичній сферах; 3) **термінологізації** – для вживання у комерційній, технічній та юридичних сферах (з певним абстрагуванням семантики в окремих уже фахових мовах), але при цьому не руйнують її першозначення.

Якщо виходити із сучасних значень досліджуваного імені концепту TRUTH у словниках англійської мови “Oxford Advanced Learner’s Dictionary”, “Longman Dictionary of Contemporary English” [12, 1394; 6], то можна скласти уявлення про той фрагмент дійсності, які вона описує.

1. Перше значення “*the true facts about something, rather than what is untrue, imagined, or guessed*” (правдиві факти щодо чогось не хибного, уявленого чи передбачуваного) складається з 3-х ЛСВ: 1) істина; 3) не хибне; 3) факт, які розкладаються на 2 диференційні семи: 1) правдивість, 2) фактичність.

2. Друге значення лексеми *truth* “*being true [uncountable] the state or quality of being true*” (якість чи властивість чогось справжнього / правдивого / істинного) у словниковій статті “Longman Dictionary of Contemporary English” представлена 2-ма ЛСВ: «дійсний стан чогось», «якість достовірності» з 2-ма диференційними семами: 1) справжність і 2) достовірність.

3. Третє значення “*important ideas [countable, usually plural] formal an important fact or idea that is accepted as being true* (важливі ідеї, уявлення; формально-важливий факт чи думка, визнані достовірними) має 3 ЛСВ: 1) «визнана думка»; 2) «факт», 3) «достовірність», які розпадаються на 2 диференційні семи: 1) фактичність і 2) достовірність.

4. Четверте значення “*in truth / in fact [= really]*” (дійсно / у дійсності) є актуалізацією диференційної семи «факт».

5. П’яте значення “*if (the) truth be known/told used when telling someone the real facts about a situation, or your real opinion*” тлумачить лексему *truth* як передавання інформації відносно ситуації чи вираження власної думки людини і складається з 2-х ЛСВ: 1) «достовірна думка» і 2) «факт»

та 2-х диференційних сем: 1) правдивість інформації і 2) фактичність.

6. Шосте значення розглядуваної лексеми “*to tell (you) the truth (spoken) used when giving your personal opinion or admitting something*” (розм.) має 2 ЛСВ: 1) «визнана персональна думка»; 2) «істина» і 2 диференційні семи: 1) визнання і 2) істинність.

7. Сьоме значення “*nothing could be further from the truth used to say that something is definitely not true*” пов’язане з уживанням досліджуваної лексеми у випадках, коли щось є не зовсім правдою або точно не є правдою, а тому в одному його ЛСВ «ознаки правди» диференціюються 2 семи: 1) сумніви у правдивості інформації і 2) неправдивість.

8. Восьме значення “*the truth will out old-fashioned used to say that even if you try to stop people from knowing something, they will find out in the end*” (застар.) є стійким висловом, що вживають на позначення неминучості розкриття правди як би майстерно вона не приховувалася. Тут наявні 2 ЛСВ: 1) «приховування правди» і 2) «розкриття правди» з однією диференційною семою «неправдивість».

Відтак, сучасні лексикографічні значення лексеми *truth* надають змогу змоделювати її синхронну семантичну структуру, яка представлена у згаданих джерелах 8-ма значеннями з властивими ЛСВ, окремі з яких, наприклад, ЛСВ «достовірність інформації», ЛСВ «фактичність» зберігають тісний зв’язок з архісемою «істинність». У свою чергу, кожне значення з його ЛСВ розкладається на відповідні диференційні семи, які також демонструють тісні зв’язки з цією архісемою.

У процесі аналізу словникової статті з реєстровим словом – лексемою *truth* ще в одному сучасному тлумачному словнику англійської мови “Collins English Dictionary” [3] фіксуємо такі значення:

1. Перше значення “*the truth about something is all the facts about it, rather than things that are imagined or invented*” (сукупність фактів про щось) актуалізує 1 диференційну сему «правда».

2. У другому значенні “*if you say that there is some truth in a statement or story, you mean that it is true, or at least partly true*” наявні 2 ЛСВ: 1) «достовірність» та 2) «істинність інформації», які також є актуалізаторами однієї диференційної семи «правда».

3. Третє значення “*a truth is something that is believed to be true*” має 2 ЛСВ «загальноновизнаний факт» і «істинність інформації» і 2 диференційні семи ‘фактичність’ і ‘правда’.

Наступні три значення є стійкими словосполуками на зразок фразеологічних утворень, які образно семантизують конкретні ознаки загального значення «істини» або «правди» в англійській мові.

4. Зокрема, четверте значення є образним, переосмисленим рефлексом, відображеним у вну-

трішній формі фразем, де актуалізуються потенційні семи. Для фраземи *home truth* (гірка правда) потенційною семою є 'смакові якості правди', а для фраземи *moment of truth* (момент істини) – потенційна сема 'віра в абсолютну правду'.

5. П'яте значення "You say in truth in order to indicate that you are giving your honest opinion about something" на рівні фразової єдності актуалізує значення лексеми *truth*, зокрема таку його потенційну сему, як 'справедлива/правдива думка'.

6. Шосте значення "You say to tell you the truth or truth to tell in order to indicate that you are telling someone something in an open and honest way, without trying to hide anything" становить цілий вислів, в якому наявне відверте визнання певної інформації/події без приховування деталей. Тут потенційною є 'визнання правди'.

І якщо загалом представити сучасну семантичну структуру лексеми *truth* у цьому лексикографічному джерелі (Collins English Dictionary), то її формують 6 значень з їх ЛСВ та диференційними семами і, на відміну від її семантичної структури в попередньому словнику, місять ще й потенційні семи, сформовані на базі фразем та цілих фразових висловлень.

Докладне знайомство зі словниковими статтями з реєстровим словом *truth* в інших, не менш авторитетних, тлумачних лексикографічних джерелах англійської мови ("Webster's Third New International Dictionary of the English Language" [13], "Macmillan English Dictionary for Advanced Learners" [7]) засвідчило подібну сучасну семантичну структуру цієї лексеми.

При цьому перекладний словник «Новый Большой англо-русский словарь: в 3-х т.» додає, окрім виявлених, ще три додаткові значення: 1) з технічної термінології – «точність установки»; 2) фізики – «істина» (характеристика кварка); 3) релігійної сфери – «Бог» [1, 576-577].

На базі виявлених значень, їхніх ЛСВ з диференційними і потенційними семами представляємо інтегральні семи – узагальнені компоненти семантичної структури досліджуваної лексеми *truth* в англійській мові:

- 1) сема 'наявність факту як чогось достовірного/правдивого'
- 2) сема 'визнання факту як істини/правди/авторитетна думка'
- 3) сема 'справедливість'
- 4) сема 'віра в істину'
- 5) сема 'сумніви в істинності інформації'
- 6) сема 'Бог'.

В якому напрямі відбувався розвиток ядерних першозначень лексеми *truth* (тобто її індоєвропейських і прагерманських семантичних рефлексів) в англійській мові, починаючи з давньоанглійського і середньоанглійського періодів (з урахуванням прийнятої періодизації у розвитку англійської мови: *Old English* (450-1100 AD), *Middle English* (1100-circa 1500 AD) and *Modern English* (since 1500) [<http://www.studyenglishtoday.net/english-language-history.html>], коли фіксують їхні перші семантичні переходи у вказані періоди і як поступово менталізувалися уявлення сучасних носіїв англійської мови про це поняття, розглянемо докладніше за допомогою процедури зіставно-семантичної інтерпретації виявлених значень, ЛСВ та їхніх сем.

Значення «істина» лексеми *truth* з актуалізацією в ньому ознаки 'щось достовірно/правдиве' сучасні словники датують серединою XIV ст., яке, ймовірно, є семантичним переходом з д.-а. прикметників *teors* «правдивий», *treowe* «достовірний», від яких виник дериват *treowth* уже зі значеннями «правда», «істина», «достовірність». Значення «не хибне/точне», «факт» зареєстроване у 1560 році, яке, скоріше за все, є семантичним переходом значень «такий, що заслуговує на довіру», «справжній, істинний» п.-герм. реконструйованої форми **treuwaz*.

Значення п.-герм. **treuwaz* «справжній, істинний», які також перейшли і до д.-а. форм *teors*, *triewe* та *treowe* як «істина, правда, правдивість», зберегли свої семантичні ознаки і в ЛСВ «істина» [10]. У релігійному тлумаченні значення «Бог» лексеми *truth*, яке фіксують лише перекладні словники, є результатом розвитку значення «триєдність», реконструйованого для і.-с. кореня **tris*, що відображає давні уявлення індоєвропейських етносів про порядок і гармонію НЕБА, ЗЕМЛІ Й ПІДЗЕМНОГО ЦАРСТВА, а пізніше – у християнстві триєдність почали пов'язувати із небесним Отцем, Сином і Святим Духом. Тут можна розглядати і потенційну сему 'віра в абсолютну правду' 4 значення лексеми *truth* у словнику "Collins English Dictionary" [3].

Очевидно, що і сучасні значення «факт», «справжня якість», «достовірність», «точність існування чогось, що не є хибним» та ін. є семантично однорідними поняттями, сформованими на базі уявлень про віру в світовий порядок, який є достовірним фактом.

Невипадково, що ці архетипні уявлення, закріплені у значенні «достовірність», а також у значеннях «визнання» і «ознаки правди» семантично перейшли в один із ЛСВ генетичного деривату лексеми *truth* – іменника *trust* зафіксованого у словнику [12, 1393-1394] як 1) «довіра, віра», на базі якого за моделлю ланцюжкової полісемії розвинулися інші сучасні значення (переважно спеціальні й термінологічні) цієї лексеми: 2) «опіка, управління майном довірчим власником»; 3) «організація /група осіб, які інвестують надані гроші, прибуток з яких йде на благодійні цілі»; 4) (сфера бізнесу, особливо в амер. англ.) «група компаній, що працюють разом для незаконного зниження конкуренції, регулювання цін» [12, 1393-1394].

У перекладних словниках, зокрема у найбільшому з наявних, яким вважають «Новый Большой англо-русский словарь: в 3-х т.» додатково представлено два ЛСВ аналізованої лек-

семи, перший із яких 1) «надія, джерело надії» є семантичним переходом значення «довіра, віра», а другий – 2) «позиція/кредит» (комерційний термін) – результатом радіальної полісемії значення 3) «організація / група осіб, які інвестують надані гроші, прибуток з яких йде на благодійні цілі», яке розширило свою семантику до абстрактного значення «кредит» загалом [1, 575-576].

Тимчасом дієслово *trust* повністю зберегло в першому ЛСВ давнє значення лексеми *treowian* 1) «довіряти, вірити», в якому розвинулася сема 'мрія', на базі якого виникло значення 3) «надіятися, сподіватися» [12, 1394], а також утворилося нове термінологічне значення 4) «надавати позику/кредит» (комерційний термін) [1, 576].

Загалом іменник *trust* з'являється в середньоанглійській період у 1200 році й розширює свою семантичну структуру, але в напрямі звуження абстрактного значення «віра і довіра» до конкретного/спеціального морально-етичного значення «довіра, впевненість у правдивості, чесності, інших чеснотах людини» і релігійного: «релігійна віра» [11]. З 1300 року лексема *trust* вживається у значенні «надійність, вірність», а наприкінці 14 ст. – «впевнене очікування», «те, на що можна покластися».

У сучасній англійській мові на поч. 15 ст. у семантичній структурі лексеми *trust* розвивається термінологічне юридичне значення «довірча власність», а згодом (1877 р.) її починають уживати в юриспруденції на позначення «підприємства, організованого для зниження конкуренції» [11].

З огляду на першозначення лексеми *trust*, якими є «довіра і віра» і які сягають п.-герм. реконструйованих форм **traustam*, **treuwaz*, робимо висновок, що всі її значення у сучасній англійській мові є результатом семантичних переходів д.-а. лексеми *treowian* «вірити, довіряти».

У тлумачних словникових статтях наявні деривати лексеми *truth*, які за своїми інтегральними семами поділяються на два семантичні мікрополя: 1. «Те, що відповідає дійсності»: *truism* («відверта правда»), *true-born* («справжній»), *true-bred* («вихований»; «чистокровний»), *truthful* («правдивий», «вірний»), *truthfulness* («правдивість», «вірність»), *truth-lover* («правдолюб») і 2. «Вірність, відданість»: *true-blue* («вірний»), *true-hearted* («відданий»), *true-love* («любий»), *trueness* («вірність», «відданість») з перехресним значенням «вірність».

Зафіксовано також і протилежні значення з тим же дериватом на зразок *untruth* («неправда», «невірність»), *untruthful* («хибний»), *truthless* («неправдивий», «ненадійний», «невірний»), *truthlessness* («ненадійність», «невірність»).

Одночасно з лексемою *trust* в англійській мові функціонує і її синонім *belief* у трьох значеннях: 1) «віра, переконання»; 2) «думка, переконання»; 3) «віра» (як релігійне поняття) [12, 100-101]. Останнє значення з 1200 р. розширює семантичну структуру лексеми *belief*, але в напрямі спеціалізації як вузько релігійне поняття на позначення

«вірочення, основної доктрини релігії або церкви; речей, що вважаються істинними як предмет релігійної доктрини». Це відбулося наприкінці 12 ст. (у середньоанглійській період), коли лексема *bileave* зі значеннями «впевненість у людині; віра в релігію» витіснила д.-а. лексему *geleafa*, яка вживалася в абстрактному значенні «віра, довіра» і походила від п.-герм. форми **ga-laubnon* «шанувати, поважати, довіряти», утвореної від і.-с. **galaub-* «дорогий, шановний» [8].

Починаючи з 13 ст. у середньоанглійській період з'являється синонімічна до двох попередніх назв – лексема *faith* зі значенням «вірність, довіра до обіцянки; вірність людині; чесність, правдивість», що є запозиченням зі ст.-фр. мови, похідної від лат. дієслова *fidere* «вірити, довіряти», яке було утворено від і.-с. кореня **bheidh-* «вірити, довіряти, переконувати». Також у цей період лексему *faith* уживають у значенні «клятва, обітниця» [9].

З початку 14 ст. у семантичній структурі цієї лексеми актуалізується сема 'милосердя' на базі конкретного значення «віра в релігійні справи», яке безпосередньо було пов'язане з християнською церквою або релігією. З кінця цього ж століття ця лексема обслуговує віровчення під назвою «фідеїзм», яке залучає вірян до християнської церкви шляхом релігійного переконання.

У сучасних тлумачних словниках англійської мови іменник *faith* має шість значень з абстрактною, релігійною та морально-етичною семантикою: 1) «віра, довіра»; 2) (релігійне) «віра»; 3) (релігійне) «вірсповідання»; 4) (good faith) «чесні наміри» [12, 453]; 5) «вірність», «відданість», «лояльність»; 6) «обіцянка», «порука», «слово» і одне – термінологічне значення, розвинуте у сфері офіційно-ділового дискурсу – 7) «посвідчення» (офіційний термін) [1, 731].

Термінологізація значень імені концепту TRUTH відбулася в юриспруденції. Зокрема в юридичному словнику "Law dictionary and Black's Law Dictionary" лексема *truth* тлумачиться як: 1) «дійсний стан речей»; 2) «суворе дотримання істини у двосторонніх угодах»; 3) «цілковита і беззаперечна правда свідка для встановлення істини»; 4) «істина як єдиний і незаперечний доказ»; 5) «надання істини як доказу при переслідуванні за наклеп при певних обставинах (у конституціях Сполучених Штатів Америки)» [5].

Перше термінологічне значення «дійсний стан речей» очевидно утворилося як результат семантичного переходу п.-герм. першозначення «справжній, істинний», реконструйованого в етимона **treuwaz*, а також як результат термінологізації абстрактного значення «істина, правда» д.-а. форм *teors triewe / treowe*. Наступні значення і ЛСВ демонструють їхні семантичні зв'язки з першозначеннями п.-герм. форми **treuwaz* «такий, що заслуговує на довіру», «справжній, істинний».

Висновки. Залежно від ліній/схем семантичного розвитку лексеми *truth*, її дериватів і синонімів установлено, що інтегральні її семи оформ-

милися як концептоутворювані ознаки, які стали етнічними константами для становлення певної системи цінностей британців (загальнокультурних, духовних, соціальних, релігійних, політичних), а окремі з них термінологізувалися в юриспруденції.

І якщо для наукової істини актуальною є інтегральна сема з її протиставлен-

ням VERACITY / FALSITY, то для політичної істини – це THOUGHT / (докса – авторитетна думка) / LACK OF AUTHORITY, для релігійної істини – FAITH / DESPONDENCY тощо. Звісно, що ці бінарні кореляти в різних картинах світу є синонімами ключового слова – імені концепту TRUTH.

ЛІТЕРАТУРА

1. Новый Большой англо-русский словарь: в 3-х т. / под общ. рук. Ю.Д. Апресяна. Москва, 1994, Т. 3. 832 с.
2. Серебренникова Е.Ф. Станный: семиметрия лингвокультурологической релевантности древнего слова и элементов его языковой семьи в сравнительном анализе. *Вестник Иркутского государственного лингвистического университета*. 2008. № 3. С. 4–10.
3. Collins English Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/truth>.
4. Korolyova A. V. Reconstruction of Early Migration Routes of Homo Populations. *Logos*. Klaipeda. 2018. 94. P. 159–166.
5. Law Dictionary and Black's Law Dictionary. URL: <https://dictionary.thelaw.com/truth/>
6. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/truth>.
7. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/truth>.
8. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=belief>.
9. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/faith>.
10. Online Etymology Dictionary. URL: https://www.etymonline.com/word/true#etymonline_v_17889.
11. Online Etymology Dictionary. URL: https://www.etymonline.com/word/trust#etymonline_v_17902.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Oxford University Press, 2000. 1540 p.
13. Webster's Third New International Dictionary of the English Language, unabridged. Merriam-Webster, Incorporated, 2002. 2808 p.

REFERENCES

1. Апресян Ю. Д. (Ed.). (1994). *New English-Russian Dictionary in 3 Volumes*. Moskva. Vol. 3.
2. Серебренникова Е. Ф. (2008). Станный: семиметрия лингвокультурологической релевантности древнего слова и элементов его языковой семьи в сравнительном анализе. [Strange: semiometry of linguistic and cultural relevance of the ancient word and its language family elements in the comparative analysis]. *Vestnik Irkutskogo gosudarstvennogo lingvisticheskogo universiteta*, 3, 4-10. [in Russian].
3. Collins English Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/truth>.
4. Korolyova, A. V. (2018). Reconstruction of Early Migration Routes of Homo Populations. *Logos*. Klaipeda, 94, 159–166.
5. Law Dictionary and Black's Law Dictionary. URL: <https://dictionary.thelaw.com/truth/>
6. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/truth>.
7. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/truth>.
8. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=belief>.
9. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/faith>.
10. Online Etymology Dictionary. URL: https://www.etymonline.com/word/true#etymonline_v_17889.
11. Online Etymology Dictionary. URL: https://www.etymonline.com/word/trust#etymonline_v_17902.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (2000). Oxford University Press.
13. Webster's Third New International Dictionary of the English Language, unabridged (2002). Merriam-Webster, Incorporated.

SEMANTIC STRUCTURE OF THE MATRIX AXIOCONCEPT NAME *TRUTH*

Stefanova Nataliia Oleksandrivna

*PhD in Philology, associate professor,
doctoral candidate of General Linguistics and Germanic studies department
Dragomanov National Pedagogical University
Str. Turhenievska, 8/14, Kyiv, Ukraine*

The article presents semantic structure of the name of the matrix concept TRUTH with the involvement of genetic derivatives and the closest synonymous continuants presented in modern lexicographic sources: explanatory, terminological and translation dictionaries. The schemes of development of modern meanings of the lexeme truth are analyzed: from core primary meanings formed in reconstructed Indo-European and Proto-Germanic etymons and transformed in different lexico-semantic variants and semes: differential, integral and potential from old English to Middle English periods. It was a period of time when the British idea of this concept gradually acquired mentalization. We define six integral semes singled out in the meanings and lexico-semantic variants of the lexeme truth in the English language: 1) 'state/quality of being true', 2) 'fact that is accepted as being true', 'real opinion' 3) 'justice', 4) 'faith in truth', 5) 'something is definitely not true', 6) 'God'. The conclusion is made that the concept-forming features have been formed on the base of primary meanings of lexeme truth, its derivatives, synonyms and modern integral semes. Due to these features lexeme acquired the status of the name of the value concept of the matrix format. Modern semantic structure of this concept has retained connections with its ethnic constants as worldview guidelines of the British system of values (cultural, spiritual, social, religious, political, legal).

Key words: *lexeme truth, semantic structure, lexico-semantic variant, integral seme, matrix concept.*